

NAŚMIAĆ SIĘ (51) *vb pf*

się (37) się (14),

Pierwsze a jasne (w tym 2 r. błędne znakowanie), drugie pochylone (w tym 1 r. błędne znakowanie); w formach fut e jasne.

inf naśmiać się (17). ◇ *fut 2 sg* naśmiesz się (4). ◇ *3 sg* naśmieje się (10). ◇ *3 pl* naśmieją się (3). ◇ *praet 3 sg m* naśmiał się (2). ◇ *3 pl m pers* naśmiáli się (3). ◇ *con 1 sg f* bych się naśmiała (1). ◇ *2 sg m* naśmiałbyś się (2). ◇ *3 sg m* by się naśmiał (3). ◇ *3 pl m pers* by się naśmiáli (3). ◇ *part praet act* naśmiawszy się (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Wyśmiać, wyszydzić (niekiedy wyraża dosyt); illudere, irridere Mącz, Vulg; deludere, ludibrio laedere, suspendere naso Mącz; deridere Vulg, Pol Ant; cachinnare, ridere Cn (39) : Dolis deludere, Zdradzić/ Naśmiać się. Mącz 94a.*

naśmiać się z kogo, z czego (34): BierEz B4, B4v; A to mówili kuffätz go [Chrystusa]/ aby go mogli w flowie vchwacic/ aby się s niego naśmiáli OpecŻyw 77v, 128, 128v; WróbŻółt 58/9; RejJóz 17v; RejKup v7v; GliczKsiąż H6v; A niech się dotknie każdy który podstárzeie/ Iesli się sam s swoich spraw młodych nie naśmieie RejWiz 190v, 31v, 152; Leop Ps 2/4, Eccli 13/8; ále pánie dutku/ Chcefzli się s Soyki naśmiać/ nie mieyże sam czubku. RejFig Bb7v; RejZwierz 115; BibRadz Ps 58/9; Dicteria, dicis in omnes. Nikt się przed tobą nie może wifedzieć/ to yeft/ vmiesz się z każdego naśmiać. Mącz 86d, 113b, 155b, 182c, 199a, 289c; RejZwierz 73, 90v; KochPs 30; SkarŻyw 57, 188, 560; Z káżdey się niezbożna śmierć rzeczy tu naśmieie. WisznTr 9; A gdy się naśmiáli z niego/ wyzuli go z fzarlatu/ y oblekli go w fzáty iegó/ y wywiedli go ná vkrzyżowanie. LatHar 712, 359; WuJNT Matth 27/31; Zgubi P. Bog mocy y tyranítwá nieprzyiaćioł twoich/ y rády ich y rozumy powichle/ y z nich się naśmieie. SkarKaz 519b.

naśmiać się komu, czemu (3): Pan naśmieie się mu [niezbożnikowi]/ bo widzi że przydzie dzień iegó. BudBib Ps 36/13, 58/8[9]; Naśmiawfzy fye nam/ y naśzym porządkom/ Wemkną nas w miélfzek/ iáko czynią łądkom. KochFr 4.

W połączeniach szeregowych (2): Przy dworze chłopiec then yeft naczytfífy y nawybornyeyfífy/ kthoremu trzy fwyáty złość wyrządzić/ zuchwálnye kogo zháńbić/ wfłetecznye się s kogo naśmiać GliczKsiąż H6v; Leop Eccli 13/8.

W charakterystycznych połączeniach: naśmiać się dworsko, łacno, po cichu (2), snadnie, trafnie, wszetecznie (2).

Zwroty: »sam w sobie naśmiać się« (1): Bo y z onych drugich przemierzłych obyczáiw możefz się sam w fobie počichu naśmiać RejZwierz 73.

»naśmiać się do wole(j)« (2): a naśmiáfífy się s niego do woleć/ poty^m go Pilátowi podali. OpecŻyw 128v, 128.

Szeregi: »naśmiać się, naszydzić się« (1): Ale ty Pánie naśmieiefz się z nich/ naśzydzífz się ze wfzytkich narodów.[deridebis cos, subsanabis omnes gentes] BibRadz Ps 58/9.

»naśmiać się a natrzásac się« (1): A ten który miélfzka w niebiesiech naśmieie się z nich/ á Pan nátrzáfac się będzie z nich. LatHar 359.

»naśmiać się a urągać« = *deridere, subsannare PolAnt* (2): Który przebywa w niebioffách/ nąsmieie fie fnich [*irridebit eos*]/ á Pan vrągác im będzie [*subsannabit eos*] *Leop Ps* 2/4; *BudBib Ps* 58/8[9].

»wzgardzić [*kim*] i naśmiać się« (1): Tedy wzgárdziwfzy im Herod z woýłkiem swoim/ y nąsmiawfzy fie [*Sprevit autem illum Herdoes eum exercitu suo et illusit*] [...] odeflał do Piłatá. *WujNT Luc* 23/11.

»naśmiać się i żarty stroić« (1): Przy ták wiele ludzi śmiał fie z Cefarza nąsmiać/ y żarty zemnie ftroić? *SkarŻyw* 188.

Przen (1) :

Zwrot: »[z czego] do wolej się naśmiać« (1): Gdy fie fzczeńcie z náfzey nędze do wolej na śmieie Przydzie ten czas iż nam kiedy wđdy ftanie za fzkodę *RejJóz* 17v.

2. Pf od „śmiać się” z formantem na- wyrażającym dosyt; cachinnare Cn (12) : Rada bych dziurką patrzyła Abych fie iedno náfmiála Czo też za poftawa będzie Gdy ta para fpołu będzie *RejJóz* D6v; Zaż nie mogą być żarty w pocziwej rozmowie, Ze fie y nąsmiać możefz/ y wđdy wfzytko w głowie *RejWiz* 17v; *RejZwierc* 91; *Polloni tollant equites peditesque cachinum*. To ieft/ Nąsmieią fie Polacy y iezdni y piefzy/ Gdy ie temi bąsniami hárdy rzecznik ciefzy. *ModrzBaz* 94.

naśmiać się z czego (1): *FRAfzki*/ á nie ináčey/ tym księgóm mym dzieią: Cóż ztąd przydzie mądrym/ że fye znich nąsmieią? *PudlFr* [3].

naśmiać się czemu (1): A ktoby z gory pátrzał ieft fie nąsmiać czemu/ Temu fwiátu márnemu błaznowi práwemu. *RejWiz* 104.

naśmiać się z kim (1): Przydzie do ciebie przyiaciel/ ázafz nie rokfofz gdy fie z nim nąmowifz/ náfmieiefz *RejZwierc* 173.

naśmiać się przy kim (1): Pewnieć fie więc y drugi przy tobie náfmieie. *RejFig* Bb.

naśmiać się o czym (1): *RejZwierc* 165v cf »namowić się, (i) naśmiać się«.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Nąsmiałbyś fie tám w ten czas ftoiąc gdzie przy leście/ Iáko żoraw pod Niebo Pigmeolá nieście. *KmitaSpit* C2v.

W charakterystycznym połączeniu: nadobnie się naśmiać.

Zwroty: »śmiechem się naśmiać« (1): *Per iocum irridere*, Śmiechem fie nąsmiać. *Mqcz* 356a.

»naśmiać się do wolej« (1): Nowotnego iákiegoś/ Bogá Zydom zyawif. Nuż przed onym Bálwánem/ co zá dudkowánie/ Náfmiąłbyś fie do wolej/ pátrzáiąc tám ná nie. *HistHel* Bv.

Szereg: »namowić się, (i) naśmiać« (2): nadobnie fie ieden z drugim o dziwnych obłudnofciach y obłudnofciach fwiátá tego y nąmowili y náfmiáli *RejZwierc* 165v, 173.

Synonimy: **1.** *posromocić, wyszydzić, zelżyć, zesromocić*; **2.** *pożartować.*

Formacje współrdzenne cf ŚMIAĆ SIĘ.

Cf NAŚMIANIE, NAŚMIANY